

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Aktivist 2.0

En fallstudie om digitala mediers roll för ungdomsaktivism inom sociala rörelser

Activist 2.0

A case study on the role of digital media for youth activism in Social Movement Organisations

NATHALIE FRANSSON
STEFAN YANNELLI SAN ROMAN

Kandidatuppsats i Informatik

Rapport nr. 2016:038

Abstrakt

Tillkomsten av digitala medier har skapat nya förutsättningar och metoder för aktivister att mobilisera sig. Däremot har det utförts få studier om unga aktivisters användande av digitala medier i syfte att mobilisera och bedriva aktivism. Tidigare forskning försöker förklara mobilisering ur ett gruppsykologiskt perspektiv utifrån kollektiv identitet. Vår studie undersökte unga aktivisters användande av digitala medier som verktyg för mobilisering. Genom en kvalitativ studie med en interpretativ forskningsansats har vi med hjälp av litteraturstudier och intervjuer definierat fyra huvudteman: *Förhållanden mellan digital och analog kommunikation, Potentiella risker med digitala plattformar, Förutsättningar för engagemang* samt *Identitet och samhörighet*. Vår slutsats visar att unga aktivister, som är medlemmar i en formell social rörelse, främst använder sig av digitala medier som ett samordningsverktyg och att digitala medier inte är ett tillräckligt verktyg för att skapa en kollektiv identitet mellan individer eller gentemot den sociala rörelsen. Detta är något som sociala rörelser bör beakta vid mobilisering av unga aktivister för att försäkra sig om rörelsens överlevnad.

Rapporten är skriven på svenska.

Nyckelord: *Sociala rörelser, mobilisering, ungdomsaktivism, digital aktivism, kollektiv identitet*

Abstract

The advent of digital media has given activists new opportunities to mobilize. However, few studies have been conducted on young activists' use of digital media in their mobilization and engagement. Previous research tries to explain mobilization by means of social psychology and collective identity. Our study examines young activists' use of digital media as a tool for mobilization. With a qualitative and interpretative methodology our study, aided by of literary studies and interviews, defines four main themes; *The relationships between digital and analog communication*, *The potential risks of digital platforms*, *Prerequisites for engagement*, and *Identity and belonging*. Our conclusion shows that young activists mainly used digital media as a tool for coordination and that digital media alone is not sufficient in creating a collective identity between individuals or towards the social movement organisation. This is something that social movement organizations must consider when mobilizing young activists to properly ensure the movement's survival.

The report is written in Swedish.

Keywords: *Social movement organizations, Mobilization, Youth activism, Digital activism, Collective identity*

Tack!

Vi vill ge ett stort tack till vår fenomenala handledare Lisen Selander som inspirerade oss till att skriva om digital aktivism. Vi vill även tacka för all respons vi fått och för att ha varit oss tillgänglig alla timmar på dygnet. Vi vill dessutom sända ett stort tack till alla härliga informanter som ställt upp på intervjuer och gett oss en insyn i deras vardag.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Studiens upplägg	3
2. Teoretiskt bakgrund	4
2.1 Online och Offline Aktivism	4
2.2 Identitet i relation till sociala rörelser	6
3. Metod	8
3.1 Fallstudieobjekt - Amnesty International Sverige	8
3.2 Datasamling	9
3.3 Dataanalys	12
4. Resultat	13
4.1 Förhållanden mellan digital och analog kommunikation	13
4.2 Potentiella risker med digitala plattformar	16
4.3 Förutsättningar för engagemang.....	16
4.4 Identitet och samhörighet	19
5. Diskussion/Implikationer	23
6. Slutsats	26
6.1 Studiens relevans och överförbarhet	26
6.2 Studiens begränsningar och förslag till vidare forskning.....	27
Referenslista	28
Bilaga 1- Intervjukontrakt	31
Bilaga 2 - Intervjuguide	32

1. Inledning

“Samtidigt som det självklart också finns en bekvämlighet i den aktivismen [digital aktivism], att sitta hemma och länka upp. Det är ju inte så svårt. Det är ju svårare om jag nu ska .. om till exempel en flykting ska avisas, att gå ner faktiskt och protestera och vara där rent fysiskt eller att jag ska demonstrera mot en bilfri innerstad och faktiskt sätta mig ner mitt i gatan och riskera att polisen tar mig”.

– Gymnasieläraren

Traditionell aktivism har tidigare varit begränsad till människors fysiska omvärld. Idag har aktiviteter, så som protester och demonstrationer, som tidigare utspelat sig på fysiska platser expanderat till allt mer digitala kommunikationskanaler så som Twitter, YouTube och Facebook. Forskningen beskriver detta som *digital aktivism*, dvs. politiskt motiverad aktivism som utförs med hjälp av digitala medier (Vegh 2003) och som bygger på användandet av digitala medier som ett gränsöverskridande samordningsverktyg inför aktioner (Van Laer & Van Aelst 2010). Digital aktivism handlar inte enbart om aktioner som utspelar sig online utan kan även avse de teknologier som används för att understödja aktivism offline. En följd av detta är kostnadseffektiviseringar i mobiliseringsarbetet och deltagandet i aktioner (Diani 2000; Lupia & Sin 2003; Pickerill 2003; Van Laer & Van Aelst 2010; Vegh 2003).

Sociala medier är ett av de vanligaste verktygen för att bedriva digital aktivism (Neumayer & Raffl 2008) och har vid ett flertal tillfällen dokumenterats som effektivt och framgångsrikt för att förmedla politiskt påtryck (Lee 2015; Vegh 2003; Zhang 2013; Zheng & Yu 2016). Genom digitala medier kan människor ta del av information, och engagera sig i olika sakfrågor (Diani 2000; Flanagin et. al. 2013) utan att det fordras något medlemskap till en specifik organisation (Polletta & Jasper 2001). Dessa karakteristika har medfört att forskningen intresserat sig för hur identitet, och framförallt kollektiv identitet manifesteras i digital aktivism.

Kollektiv identitet, d.v.s. en grupps delade och solidariska uppfattning av deras gemensamma intresse och agenda, anses vara en grundsten för sociala rörelser (Polletta & Jasper 2001; Simon & Klanderman 2001). Studier idag påvisar svårigheten i att skapa en kollektiv identitet i kontexten av ett allt mer individualiserat och digitaliserat samhälle. För att förklara varför människor idag trots detta lyckas mobilisera sig för att bedriva aktivism föreslår Bennett & Segerberg (2012) *Connective Action* som ett komplement till det vedertagna synsättet. Med connective action hänvisar Bennett och Segerberg (2012) till det minskade antalet medlemmar i traditionella sociala rörelser och organisationer i kombination med den ökande ”individualiserade” digitala engagemanget.

Även om mycket forskning understryker sociala mediers roll i en alltmer flyktig och individanpassad aktivism (Bennett & Segerberg 2012; Van Laer & Van Aelst 2010) vet vi relativt lite om hur den manifesteras såväl online som offline. Forskning visar att digitala medier har underlättat att snabbt röra sig mellan flera olika politiska organisationer och områden, detta är främst synligt bland unga aktivister (Norris 2003; Pickerill 2003).

I dagsläget finns det väldigt begränsad forskning kring ungdomsaktivism. Det saknas även forskning som kopplar ungdomar och hur deras användande av sociala medier påverkar mobiliseringsarbetet. Befintliga studier om digital aktivism lägger ingen större vikt på aktivisternas ålder eller väljer att inte publicera dessa. Denna målgrupp är ytterst relevant för sociala rörelser vad gäller deras framtida arbete. Detta gör dem till ett intressant forskningsobjekt för studien.

1.2 Syfte och frågeställning

Med motivering av avsaknad eller bristfällig forskning vad gäller ungdomsaktivism i relation till digitala medier har respondenter i åldrarna 16-20 år valts som urvalsgrupp för studien. Eftersom sociala medier idag är ett av de vanligaste verktyget för att bedriva digital aktivism (Neumayer & Raffl 2008) är syftet med studien att undersöka hur unga aktivister verksamma i en social rörelse använder sig av sociala medier för att bedriva aktivism. Det är även av intresse att studera huruvida ungdomars starka koppling till användandet av IT påverkar deras mobiliseringsarbete. Med detta som bakgrund har följande frågeställning tagits fram:

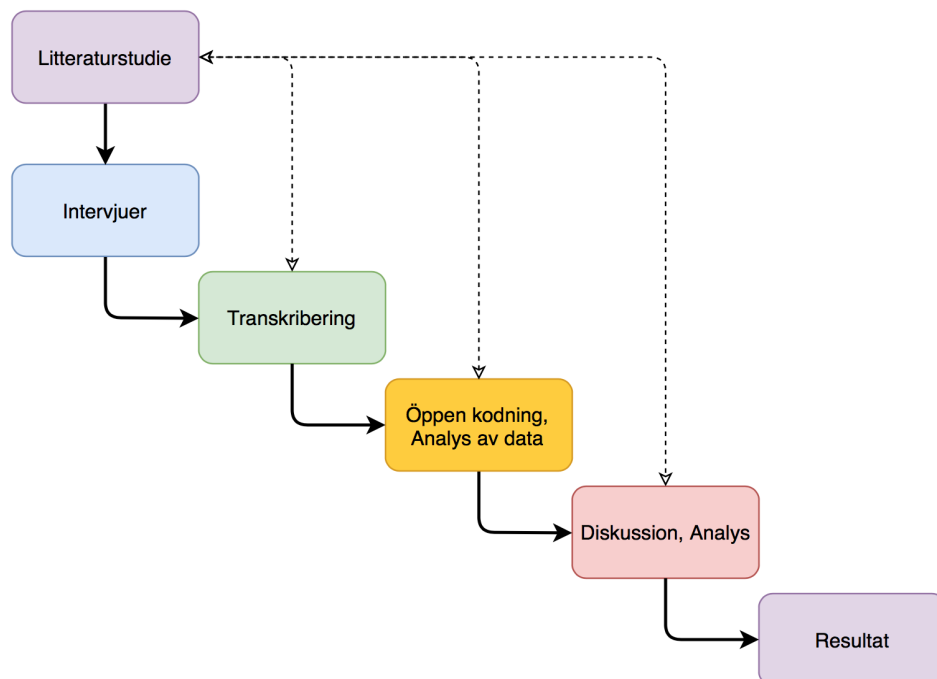
“Hur använder sig unga aktivister av digitala medier som verktyg för mobilisering?”

Frågeställningen undersöks utifrån ett individperspektiv där vi med hjälp av en social rörelse som fallstudieobjekt ämnar att besvara studiens syfte.

1.3 Studiens upplägg

Nedan följer en sammanställning av rapportens olika avsnitt, dess innehåll och en översikt över studiens iterativa upplägg (se figur 1).

I kapitel 2 presenteras resultatet av litteraturstudien, där det teoretiska bakgrunden utgörs av tidigare forskning kring kollektiv identitet och digital aktivism. I kapitel 3 beskriver vi studiens tillvägagångssätt med förankring i vedertagen metodik. Kapitel 4 innehåller studiens resultat i form av våra tolkningar av det empiriska materialet med utvalda citat från respondenterna. Därefter följer en diskussion av resultatet med återkoppling till det teorin i kapitel 5, samt våra implikationer. Det avslutande kapitlet delger vår slutsats som ämnar att ge ett koncist svar på frågetällningen samt förslag till vidare forskning inom ämnet.

Figur 1. En översikt av studiens upplägg

Figuren visar från vänster till höger självaste arbetsflödet. Däremot har teman, uttryck och koncept som kommit upp under intervjuprocessen återkopplats till det teoretiska bakgrunden och även gett upphov till nya litteratursökningar därav studiens iterativa komponent.

2. Teoretiskt bakgrund

Följande stycke används för att vidare beskriva och reda ut relevanta begrepp. Vi redogör för två relaterade teoretiska strömningar, dels tidigare forskning inom digital aktivism samt teorier rörande kollektiv identitet. Detta med anledning av den starka kopplingen mellan kollektiv identitet och mobilisering av människor i grupper.

2.1 Online och Offline Aktivism

Aktivism innebär någon form av aktiv handling i syfte att uppmåna förändring. Mobiliseringsverktyg (eller så kallade repertoarer) såsom broschyrutdelning och demonstrationer är exempel på traditionella repertoarer, medan digitala petitioner, thunderclaps osv. är exempel på digitala repertoarer. Digitala medier i kombination med internet ger sociala rörelser potentialen att sprida sitt budskap till fler människor, då de inte är fysiskt begränsade. Detta öppnar upp nya möjligheter för mobilisering (Van Laer & Van Aelst 2010). Tidigare har sociala rörelser varit beroende av nyhetsmedier för att synas, vilket även tvingat dem att ta till mer avancerade aktioner för att dra till sig uppmärksamhet från media (Pickerill 2003). Med hjälp av digitala medier kan sändaren erbjuda mottagaren att ta till sig budskapet i olika format. På en hemsida kan man exempelvis erbjuda besökaren att läsa om organisationen eller aktionen, spela upp en informativ ljudfil (ex. podcasts) eller videoklipp. Sociala medier har dokumenterats som vitala och effektiva verktyg i syfte att mobilisera aktivister, främja ideologiska övertygelser samt skapa socialt- eller politiskt påtryck (Lee 2015; Tufekci & Wilson 2012; Vegh 2003; Zhang 2013; Zheng & Yu 2016). Användningen av digitala medier i detta syfte kallas för *digital aktivism* (Joyce 2010). Begreppet hänvisar både till de teknologier som används och dess kontext.

Forskning har påvisat att det kan vara svårt att skapa en relation till personer som saknar tidigare koppling till en organisation enbart via digitala medier (Diani 2000; Mercea 2011). Studier pekar på att kommunikation online ofta bygger på en befintlig relation eller en kontakt som tidigare skett offline (Diani 2000; Pickerill 2003). Både Diani (2000) och Pickerill (2003) betonar att digitala medier är ett bra verktyg för att upprätthålla och stärka befintliga nätverk eller kontakter. I en studie av Mercea (2011) undersöks digitala medier som ett verktyg online, för att mobilisera inför aktioner som sedan kommer utspelas offline. En slutsats som Mercea påvisar är hur mobiliseringsarbetet online tydligt påverkas av risknivån på den kommande offline-aktionen. Aktioner med lägre risknivå är lättare att mobilisera genom digitala medier, medan aktioner med en högre risknivå kräver en starkare relation och tillit till organisationen (Diani 2000; Mercea 2011; Van Laer & Van Aelst 2010). Risknivån för en aktion kännetecknas inte nödvändigtvis av repertoaren i sig (ex. petitioner eller demonstrationer), utan snarare av kontexten. En handling som av många länder anses vara en mänsklig rättighet kan i andra länder få allvarliga följder. Aktioner med högre

risknivå är därmed sådana där handlingarna kan leda till rättsliga följder eller orsaka fysisk skada hos deltagarna.

Hara och Estrada (2005) lyfter fram internet som ett bra komplement eller förstärkning till mer traditionella metoder för mobilisering och menar att digitala medier kan användas som en plattform för att skapa eller upprätthålla en befintlig kollektiv identitet. Detta bekräftas delvis av Merceas studie (2011) där digitala medier fungerade som ett bra mobiliseringsverktyg för sociala rörelser och som dessutom stärkte de befintliga medlemmarnas kollektiva identitet. Däremot menar han att det inte är troligt att dessa kommunikationskanaler fungerade som ett verktyg för att skapa kollektiv identitet bland aktivister utan någon tidigare koppling till organisationer. Enligt Mercea (2011) använde obundna medlemmar i första hand digitala medier som ett verktyg för att inhämta information inför en aktion, exempelvis genom att ställa frågor till befintliga medlemmar online eller besöka aktionens hemsida.

Ett exempel på en sådan rörelse är Occupy Wall Street, där organisatörerna med hjälp av digitala medier lyckades skapa en spridning som förgrenade sig till en internationell rörelse, såkallade "Occupy Movement" (Penney & Dadas 2014). På mindre än en månad spreds rörelsen till över 80 länder (Bennett & Segerberg 2012). Enligt Penney och Dadas (2014) var det rörelsens användning av hashtaggen #occupywallstreet i demonstrationsaffischerna en katalysator för aktivisternas rikliga användande av Twitter, vilket sedan bidragit till rörelsens virala spridning. Detta påvisar att digitala medier kan användas som ett välfungerande mobiliseringsverktyg.

Forskare påpekar dock risken att människors ojämlika tillgång till IT och Internet på grund av bland annat socioekonomiska, kunskapsmässiga eller geografiska skäl kan skapa missförhållanden i kommunikationstillgång och möjligheter till deltagande (Van Laer & Van Aelst 2010). Detta refereras ofta som *digital divide*. Pickerill (2003) lyfter fram annan aspekt av det i det fall där människor med tillgång till IT av diverse skäl (politiska, principiella osv.) väljer att inte använda sig av teknologierna. Detta kan leda till att medlemmar utesluts från diskussioner som utspelar sig online och missar viktig information, vilket även försvårar känslan av samhörighet till gruppen.

2.2 Identitet i relation till sociala rörelser

“Collective identities are in constant interplay with personal identities, but they are never simply the aggregate of individuals’ identities.”

- Polletta & Jasper 2001, s.298

Tidigare forskning har lagt stor vikt vid att studera aktivism ur ett gruppsykologiskt perspektiv där kollektiv identitet lyfts fram som en avgörande faktor för en individs medlemskap och långsiktiga relationer till en social rörelse, men även för organisationers mobiliseringsstrategi (Polletta & Jasper 2001). En kollektiv identitet inom en social rörelse är viktig för att kunna mobilisera, skapa ett större engagemang samt nå ut med sitt budskap till andra. Det bidrar med att ge gruppmedlemmarna en tydlig bild av vad de som grupp står för och vad man som representant tillåts göra eller inte. Det kan dessutom skicka tydliga signaler till människor utanför gruppen om organisationens värderingar (Jasper & MacGarry 2015; Simon & Klanderman 2001). Simon och Klanderman (2001) menar att grupper skapar en så kallad “vi mot dem”-mentalitet och särskiljer grupperna med termerna *in-group* och *out-group*. De menar att det är vanligt att en *in-group* diskriminerar och utesluter *out-grupper*. Gruppmedlemmar lyssnar och agerar först och främst som andra medlemmar i gruppen vilket kan ha en uteslutande egenskap för de som inte följer gruppens normer.

Bennett och Segerberg (2011) lyfter fram individualiseringen hos människor som en naturlig följd av samhällets digitalisering. Detta är ett fenomen som växer sig allt större idag, då individer i ett försök att behålla sin individualitet medvetet kan undvika att binda sig till en organisation och deras värderingar. Detta ställer högre krav på sociala rörelser i deras mobiliseringsarbete, exempelvis genom att ta fram mer personliga och anpassningsbara lösningar för att människor ska kunna engagera sig på sitt egna sätt (Bennett & Segerberg 2011). Norris (2003) beskriver denna förändring ur ett organisatoriskt perspektiv. Hon menar att de sociala rörelsernas utveckling har gått från att ha haft en hierarkisk struktur med mer kontroll över deras medlemmar, det politiska budskapet samt tillvägagångssätten för aktivism, till att gå mot mer horisontella, decentraliserade organisationsstrukturer med lösa kopplingar mellan medlemmarna och organisationen. Denna utveckling har gjort det enklare för medlemmar att gå med i en social rörelse, eftersom kraven har sänkts. För en organisation innebär det att det kan vara förhållandevis lätt att mobilisera inför en kampanj/aktion med hjälp av digitala medier, men däremot svårt att få aktiva medlemmar att stanna kvar inom rörelsen (Lupia & Sin 2003). Med andra ord befinner sig sociala rörelser idag i en komplex miljö där det kan vara svårt att skapa en kollektiv identitet på det sätt man tidigare kunnat.

Kollektiv identitet inom en organisation är ofta en målsättning eftersom det kan få en individ att känna ansvar i att representera organisationen, vilket gör det svårare för medlemmar att lämna den och håller på så vis kvar som aktivister inom rörelsen (Polletta & Jasper 2001; Simon &

Klandermandans 2001). Digitaliseringen har däremot öppnat upp för mer flyktiga medlemskap inom sociala rörelser då det även blivit enklare att gå ur en organisation för att byta till en annan (Van Laer & Van Aelst 2010). Med detta som bakgrund behöver tidigare teorier ett komplement för att förklara hur organiserad aktivism fortfarande existerar och hur det bedrivs, trots de identifierade svårigheterna med att uppnå en gemensam kollektiv identitet. I ett försök att förklara detta använder sig Bennett & Segerberg (2012) av begreppet *Connective Action*. Detta kompletterar den mer välkända termen *collective action*, vilket syftar på en gemensam handling av en grupp människor som samverkar mot ett gemensamt mål (Lupia & Sin 2003). *Connective action* refererar å andra sidan till en grupp människor som mobiliserar sig på grund av det gemensamma målet utan något krav på en tidigare koppling mellan individerna. Enligt Bennett & Segerberg (2012) är *collective action* kopplat till mer formella strukturer inom en organisation dvs. att aktionerna sker helt i organisationens regi. *Connective action* kännetecknas av en högre grad av självorganisering bland aktivisterna, ett exempel på detta är det tidigare nämnda *Occupy Wallstreet Movement*.

Forskare såsom Saunders (2008) belyser det hela ur ett annat perspektiv. Han menar att kollektiv identitet oftast existerar på gruppnivå och lyfter ett varnande finger för användandet av begreppet på en rörelse- eller högre organisations nivå. Han menar att försök att applicera begreppet på en allt för abstrakt grupp innebär att man blir tvungen att kompromissa med termens definition tills den förlorar sin mening. Istället föreslår han att man i allt större och mer abstrakta grupper finner en samling kollektiva identiteter som samverkar mot ett gemensamt mål i form av *collective action*.

3. Metod

Studien bygger på en interpretativ forskningsansats, baserat på tolkande analyser av kvalitativ data från djupintervjuer och tidigare forskning. Studien har hämtat inspiration från Klein och Myers (1999) principer för interpretativa fältstudier. Enligt Klein och Myers (1999) är en av fördelarna med interpretativa studier att metodiken kan bidra till en djupare insikt i varför människors betedser sig och agerar på ett visst sätt i olika sociala och organisationella sammanhang. Följande kapitel inleds med en kort presentation av fallstudieobjektet, därefter beskrivs de datainsamlingsmetoder som studien baserats på. Avslutningsvis redogörs tillvägagångssättet för studiens dataanalys.

3.1 Fallstudieobjekt - Amnesty International Sverige

I vår uppsats har vi undersökt hur unga aktivister använder sig av digitala medier som ett mobiliseringsverktyg inom Amnesty International i Sverige. Amnesty International är en politiskt oberoende organisation som arbetar med att utreda brott mot mänskliga rättigheter. Rörelsen har ca 7 miljoner medlemmar internationellt, varav ca 100 000 medlemmar i Sverige. I dagsläget har Amnesty International Sverige ca 50 ungdomsgrupper och uppger själva att ungdomarna har en väldigt central roll i deras verksamhet (Amnesty 2015).

Amnesty uppmuntrar sina medlemmar att använda digitala kommunikationskanaler för att kommunicera med varandra, både inom specifika grupper men även allmänt. De vanligaste sätten att kommunicera är via Facebook, Twitter och Instagram (Amnesty 2015). På Amnestys hemsida finns även rekommendationer för hur medlemmar kan använda sig av de olika plattformarna. Amnesty är uppdelat i 18 olika distrikt. Vår studie inriktar sig på Göteborgsdistriktet, med fokus på några av deras ungdomsgrupper. Ungdomsgrupperna inom Amnesty i Göteborgsområdet består till största del av självorganiserade grupper knutna till gymnasieskolor. Rekryteringen och engagemanget sker i en skolkontext och liknar till hög grad traditionella skolföreningar. Antalet gruppmedlemmar varierar mellan grupperna men består övervägande av cispersoner¹ med kvinnligt könstillhörighet.

¹ Personer vars könstillhörighet stämmer överens med deras biologiska kön.

3.2 Datainsamling

Enligt Walsham (1995) är intervjuer i regel den främsta källan vid en interpretativ studie samtidigt som han betonar vikten av att kombinera det med andra metoder. Med stöd av Walshams (1995) teori har studien främst baserats på semistrukturerade intervjuer med bakgrund mot en litteraturstudie.

En inledande litteraturstudie av tidigare forskning och relaterade teorier gav en bättre bakgrund till ämnet, främst med fokus på teorier inom aktivism/social movement theory och kollektiv identitet. Enligt Patel och Davidson (2011) är inläsning av relaterad teori viktigt för utvecklingen av en mer genomtänkt och välutvecklad frågeställning. De anser däremot att forskare i alltför hög grad kan färgas av den inhämtade informationen, vilket kan påverka det fortsatta analysarbetet (Patel & Davidson 2011). Risken med en mer avvaktande litteraturstudie kan vara att forskaren tidigt missar områden som hade kunnat vara av intresse för fördjupning. Med detta som bakgrund gjordes en bedömning att risken var betydligt större vad gällde att misslyckas med att ha en tillräckligt god förståelse för ämnet än att färgas av tidigare forskning.

Genom olika forskningsdatabaser baserades sökningar inledningsvis på olika termer av relevans, som exempelvis: *Digital activism*, *Cyberactivism*, *Collective identity* och *Social Movements*. Detta gav en bra grund för det fortsatta arbetet och skapade även en möjlighet att arbeta enligt den trattmodell som Patel & Davidson (2011) förespråkar vilket innebär att studien inleds med ett bredare perspektiv för att slutligen smalna av och få ett mer inriktat fokus.

3.2.1 Intervjuer

Studien baseras i första hand på sju individuella, semistrukturerade intervjuer (se Tabell 1) där en litteraturstudie ligger till grund för den intervjumall som tagits fram (se Bilaga 2).

Enligt Patel och Davidson (2011) är kvalitativa intervjuer en bra datainsamlingsteknik för att få en djupare kunskap kring deltagarnas upplevelser och deras omvärld. Utöver detta utfördes även en gruppintervju med fyra respondenter. Syftet med gruppintervjun var att framkalla diskussioner och lyfta fram aspekter som kanske undgått i individuella intervjuer (Sharp, Rogers & Preece 2011).

Inledningsvis kontaktades Amensty International Sveriges ungdomssamordnare, som vidarebefordrat kontaktuppgifter till ett flertal ungdomsgrupper inom Göteborg. Gruppsekreterarna kontaktades antingen via mail eller telefon och förde frågan om intervjuerna vidare till sina medlemmar. Gruppsekreterarna återkom sedan med en lista intressenter och deras kontaktuppgifter. Även dessa kontaktades via mail och telefon. Samtliga respondenter har valt tid och plats för intervjun för att öka tryggheten och minska kostnaden för dem (ex. stress, tid, resa).

Samtliga respondenter i gruppintervjun var medlemmar från samma ungdomsgrupp. Intervjun utspelade sig på deras gymnasieskola. Genom att besöka respondenterna i deras vardagsmiljö ville vi öka känslan av trygghet. Trots att det var en mindre grupp med fyra respondenter arbetade vi medvetet med att fördela ordet så att samtliga respondenter fick komma till tals, eftersom respondenter lätt kan hamna i skymundan i en grupp (Patel & Davidson 2011).

Som ett komplement till den primära datainsamlingen utfördes även två kortare intervjuer med syfte att validera delar av studiens initiala resultat. En av respondenterna ("Gymnasieläraren") var lärare till de unga aktivisterna som deltog i gruppintervjun och hade dessutom starka kopplingar till Amnesty International Sverige. Läraren agerade därmed som mentor till gruppen i deras arbete. Den andra respondenten ("Fd Ansvarig för Digitala Medier") var en anställd som tidigare arbetat med Digitala medier inom Amnesty. Dessa två valideringsintervjuer har gett studien en djupare insyn i ungdomarnas aktivism i relation till respondenternas egna erfarenheter samt digitala mediers roll inom Amnesty idag.

I linje med Walshams (2006) rekommendation har samtliga respondenter informerats om att deras data hanteras konfidentiellt, detta för att skapa en känsla av trygghet och på så vis öka chansen att få ärliga svar. Samtliga intervjuer spelades in och transkriberades efteråt. Fördelen med att spela in intervjuer är att det är enklare att behandla materialet och gå tillbaka till vad olika respondenter ordagrant uttryckt (Walsham 1995). En av nackdelarna är den tid som krävs vid transkribering, tid som enligt Walsham (2006) kan läggas på annat. Det kan dessutom få respondenterna att känna sig obekväma eller stela. Konfidentialiteten var ett tillvägagångsätt att för att göra det mer tryggt för respondenterna vid intervjutillfället.

Deltagaralias	Ålder	Intervjutyp	Tid
Ungdomsaktivist A	18 år	Individuell intervju	00:52:00
Ungdomsaktivist B	18 år	Gruppintervju/ Individuell intervju	01:05:12/ 00:23:39
Ungdomsaktivist C	18 år	Gruppintervju	01:05:12
Ungdomsaktivist D	16 år	Gruppintervju	01:05:12
Ungdomsaktivist E	16 år	Gruppintervju	01:05:12
Ungdomsaktivist F	20 år	Individuell intervju	00:31:56
Ungdomsaktivist G	19 år	Individuell intervju	00:24:04
Ungdomsaktivist H	18 år	Individuell intervju	00:32:54
Gymnasieläraren	-	Individuell intervju	00:20:22
Fd Ansvarig för Digitala Medier (Amnesty International Sverige)	-	Telefonintervju	00:15:51

Tabell 1. Sammanställning av respondenter

3.3 Dataanalys

För att på bästa sätt analysera data har alla intervjuer kodats med inspiration från Charmaz (2008) *Open Coding*. Enligt Charmaz (2008) är öppen kodning ett bra sätt att börja bearbeta datainsamlingen för att inledningsvis skapa sig en god översikt över datan och dess indikationer.

Analysen av datan har skett i en iterativ process där den insamlade data i kombination med teori ständigt genomarbetats, kompletterats och utvärderats. Under den första iterationen analyserades transkriberingarna rad för rad och översattes till ett stort antal koder med hjälp av öppen kodning. Detta gav en bra överblick och beskrivning av dess innehåll (Charmaz 2008). Under den initiala kodningen ifrågasattes dessutom datan iterativt. Ett exempel är att data från de olika respondenterna jämfördes med varandra för att sätta det i en större kontext. Vi ställde oss frågor så som "Pekar datan på samma fenomen?", "Vad sticker ut?", "Finns det meningsskiljaktigheter inom ett visst område?", o.s.v. Genom att ställa data mot varandra kan man kan uppnå en djupare tolkning och förståelse för resultatet (Sharp et al. 2011; Klein och Myers 1999). I den andra iterationen började vi koppla vår data och våra öppna koder till studiens teoretiska bakgrund. Koder som tagits fram under den första iterationen började knytas samman genom olika mönster och kunde därefter kopplas till större sammanhang. Genom detta identifierades fyra återkommande och vitala teman för studien vilket redogörs i resultatet.

4. Resultat

Vår studie ämnar att besvara hur unga aktivister använder sig av digitala medier för att bedriva aktivism. Nedan presenteras de centrala delarna och resultatet av vår dataanalys. Inledningsvis kommer vi i stycket *'Förhållanden mellan digital och analog kommunikation'* redovisa hur de deltagande ungdomsgrupperna arbetar idag för att understödja mobiliseringsarbetet. Därefter lyfter vi fram svårigheterna med digitala plattformar i stycket *'Potentiella risker med digitala plattformar'*. I efterföljande stycke *'Förutsättningar för engagemang'* redogör vi de premisser som i analysen identifierats som vitala för att ungdomar ska välja att engagera sig inom en social rörelse. I den avslutande delen *'Identitet och samhörighet'* beskriver vi sedan de komplexa relationerna mellan identitet och samhörighet gentemot andra individer och sociala rörelser.

4.1 Förhållanden mellan digital och analog kommunikation

Ett återkommande tema i teorin som även lyftes fram av respondenterna var vikten av samverkan mellan den digitala och analoga kommunikationen i mobiliseringsarbetet. Under intervjuerna framkom det att en av de mest självklara användningsområdena för de digitala plattformarna var informationsinhämtning. Med hjälp av digitala medier kunde ungdomsgrupperna på ett effektivt och smidigt sätt inhämta relevant information inför kommande aktioner och kampanjer. Informationsinhämtningen sker bland annat genom Amnestys digitala tidning, Facebook och hemsida. Detta gör att ungdomsgrupperna inte behöver lägga tid på att söka upp information online, ex. utföra egna sökningar på Google. De unga aktivisterna känner en stor trygghet i informationen organisationen tillhandahåller samt att den anses vara nödvändig för att de ska kunna vara informerade om sakfrågorna inför aktioner. Ett av de största farhågorna bland respondenterna var rädslan att inte ha tillräckligt med kunskap för att kunna bemöta olika frågeställningar i samband med en aktion. Genom att delge information via digitala medier har de en större chans att på ett effektivt sätt se till att deras medlemmar har den kunskap som krävs för att bedriva aktivism i Amnestys namn.

"Jag tror att det som är det positiva är ju att folk redan är där och att det är en del av folks liv redan. Man behöver liksom inte få folk att lockas till en annan plattform eller till ett annat forum, utan att man redan existerar på plattformen."

- Fd Ansvarig för Digitala Medier

Som tidigare nämnt sker det mesta av kommunikationen mellan ungdomsgrupperna och organisationen på en digital nivå, där deras närmaste kontaktperson är Amnestys ungdomssamordnare i Göteborgsdistriktet. Detta är en roll vars representant byts ut varje halvår. Även om kontakten med ungdomssamordaren kan ske via mail och telefon sker det i regel på Facebook. Där lever rollen under pseudonymen 'Glenn Young', ett konto som samtliga

respondenter refererar till när de hänvisar till deras kommunikation med Amnesty. Pseudonymet valdes då Facebooks nya användarvillkor krävde att konton var knutna till riktiga personer och med deras riktiga namn. Genom att använda sig av ett påhittat namn har de lyckats undvika att kontot stängs ner. Glenn är en ironisk koppling till uttrycket "Alla heter Glenn i Göteborg" och efternamnet ett tydliggörande att det är ungdomssamordnaren. Fördelen med att användaren lever kvar även när ungdomssamordnaren byts ut är att ungdomsaktivisterna inte behöver byta rutiner utan kan sköta kontakten med ungdomssamordnaren genom samma kanaler. Detta ger även illusionen av att de kommunicerar med samma person som tidigare.

På sin hemsida uppmanar Amnesty Sverige sina medlemmar att använda sig av sociala medier som ett samordningsverktyg. Detta kom även upp under intervjun med Amnesty Sveriges Fd Ansvarig för Digitala Medier som förespråkade användandet av sociala medier som ett verktyg som i första hand bör användas för intern kommunikation. Externt menar de att sociala medier mestadels ska användas för att publicera material från genomförda aktioner för att hålla gruppens stödmedlemmar (följare) uppdaterade om det arbete som sker. Konstruktionen av information såsom beskrivningar om fall och händelser, vill organisationen ansvara för centralt för att minska riskerna för misstag och bibehålla en hög trovärdighet i de material som publiceras. För att säkerställa att medlemmar eller följare på ett enkelt sätt ska kunna hitta och dela information certifierad av organisationen väljer de att använda sig av Amnesty Sveriges officiella konton för att sprida information.

"Det handlar ju framför allt om att folk delar information som kanske inte är Amnesty certifierad [...] Det är ganska vanligt att grupper startar Facebook-grupper, facebook-sidor och lägger ut information som man får om kanske sitt fall som man jobbar med eller om dom jobbar med ett land. Då kan det ibland vara information som inte Amnesty står för och kanske motstridig vår information och då gäller det att vara lite vaksam och se till... ja, vara lite försiktig med vad man lägger ut. [...] Vi har ju Amnestys officiella konton där det går ut den informationen som Amnesty vill gå ut med. [...] Om dom ska använda sociala medier så tycker vi främst att det är för interna saker. T.ex. att ha en chattgrupp."

- Fd Ansvarig för Digitala Medier

De unga aktivisterna beskrev att deras användning av sociala medier överensstämde med organisationens rekommendationer. De använde som ett samordningsverktyg för att på ett effektivt sätt nå varandra, planera inför aktioner, uppdatera varandra om händelser, kalla till möten och även hålla kortare möten online. En välanvänd funktionalitet bland alla grupper var chattfunktionen på Facebook. Chattgrupperna där kunde ha olika nivåer baserat på de olika ansvarsområden medlemmarna hade inom grupperna (ex. Styrelse).

Under gruppintervju framkom det att de använde olika plattformar beroende på vilka de ville nå ut till. Ett gemensamt instagram-konto användes för att dela bilder från deras arbete i samband med kampanjer och därmed nå ut till gymnasieeleverna på deras skola samt för att sprida aktionen online med hjälp av hashtaggar. Detta kontot var även det som de i första hand hänvisade till i sin marknadsföring på skolan och såg mer som ett verktyg för extern kommunikation.

"Ja, för jag tror också att det passar oss bäst och även vi som unga passar det bäst. För vi har ett instagramkonto till exempel, där eleverna följer. Även fast vi inte står varje dag och "Hej, det här är vi" då kan man.. alla är inne på internet! Det är det vi märker är effektivt också. Det är smidigast, det funkar för oss."

- Ungdomsaktivist E

Facebookgrupperna visade sig ofta vara slutna grupper där folk fick skicka en förfrågan för att kunna delta i konversationer och se gruppens arbete då detta i första hand var ett verktyg menat för gruppens medlemmar eller potentiella medlemmar i skolan.

De unga aktivisterna beskriver att deras användning av digitala medier främst är ett komplement till deras fysiska träffar på skolan, för att på ett snabbare och effektivare sätt samordna gruppen. När frågan ställdes om det hade gått att flytta mer av deras analoga verksamhet online såg de inte några större fördelar med det, utan hänvisade åter till vikten av personlig kontakt i mobiliseringsarbetet.

"Det finns ju saker som man inte kan göra på internet. När man står där då kan man ropa, man kan samla folk, man kan locka folk på olika sätt."

- Ungdomsaktivist D

"Alltså vi hade ju kunnat ha möten genom Skype. Men aktivism.. okej vi har möten för att vi ska planera våra aktiviteter, men aktiviteterna går inte att göra online. "

- Ungdomsaktivist B

Ett exempel på en aktion som idag bedrivs både analogt och digitalt är möjligheten att skriva på petitioner. Även här ansåg respondenterna att det digitala medierna var ett bra komplement till det analoga, men att aktionen antagligen inte fått samma genomslagskraft om den endast funnits tillgängligt online. På följande vis uttryckte sig en av respondenterna i frågan:

"Amnesty har ju att man kan skriva på online. Men dom använder sig ju inte bara av det. Jag vet inte men jag tycker det är mycket lättare när man är.. för det blir som på riktigt. Inte för att det inte är på riktigt ändå men, det blir som om jag berättar för dig hur det ligger till i typ El salvador, face-to-face, då kommer ju du bli mer träffad av

mänsklig faktor, ansiktsuttryck.. man blir träffad av känslor och sådär och det blir man inte på sociala medier för då blir det: där är en till grej och där är en till grej."

- Ungdomsaktivist B

4.2 Potentiella risker med digitala plattformar

I gruppernas användning av sociala medier som samordning- och mobiliseringsverktyg rådde en diskrepans i vilka plattformar medlemmarna och även potentiella medlemmar använde sig av. Det skapade svårigheter i att på ett enkelt sätt få ut information.

"Jag brukar säga att de andra mailar jag till, men nu är de allra flesta med i Facebook. Men de som inte har Facebook får skriva upp sin mail, sen är jag väldigt dålig på att maila ut. Jag märker att jag glömmer bort det och sen: Juste, jag skulle ju maila till alla dom där människorna också"

- Ungdomsaktivist A

De olika uppfattningarna om vad som ansågs vara ungdomars primära kommunikationsplattform gjorde det svårt för ungdomsgrupperna att välja vilka plattformar de skulle satsa på för att spridasitt arbete. Detta skapade även förvirring i var det var självklarast för potentiella medlemmar och supportrar att vända sig för information. När de unga aktivisterna i gruppintervjun tillfrågades om de hade någon kontaktinformation tillgänglig för eleverna på deras skolan svarade de:

Ungdomsaktivist B: *"Nej, eller vi har ju en mail på instagram. [...] Så det står typ "Kontakta oss där om ni vill något."*

Ungdomsaktivist F: *"Men folk måste ju ändå hitta till instagram. Om dom inte vet att vi finns där..."*

Ungdomsaktivist B: *"Vi har ju inte.. shit, nu känner jag mig skitdålig."*

Att ha gruppmedlemmar som inte har samma primära kommunikationsplattform som resterande medlemmar innebär att dessa kan gå miste om information och diskussioner som uppstår. Dessa individer går även miste om digitala mediernas möjliggörande roll i skapandet av kollektiv identitet.

4.3 Förutsättningar för engagemang

Vår undersökning visade att samtliga ungdomar hade ett intresse i människorättsfrågor redan innan de gick med i organisationen, de hade alltså en bred uppfattning om Amnestys kärnfrågor. Däremot påpekar många att de inte varit medvetna om att de kunnat bidra till en förändring i de frågorna och hur de i så fall skulle gå tillväga. Introduktionen till organisationen blev därmed en ögonöppnare och gav dem en möjlighet att göra skillnad.

“Exakt, för jag... vad kan jag göra? Sitter bakom min dator när jag är 15 år. Alltså, jag visste inte att jag faktiskt kunde gå med i en förening där jag kan göra någonting. Utan då var det mer: "Jag är här.." det fanns inget jag kunde göra.”

- Ungdomsaktivist E

Samtliga deltagare introducerades till organisationen genom ett fysiskt möte. Flera betonade vikten av den mänskliga faktorn vad gäller förmågan att skapa ett intryck hos andra. Den operativa karaktären av indirekta kommunikationsmedel (såsom digitala medier, broschyrer och liknande) ansågs sakna det empatiska element som finns i personlig kommunikation.

“Jag pratar ju hellre med någon som är snäll än ett blankt papper. Är det på internet är det ett blankt papper.”

- Ungdomsaktivist D

Vår analys påvisar med andra ord att känslan av gemenskap kan vara en avgörande faktor för att engagera sig i en social rörelse. Flera respondenter uppfattade en gemenskap bland likasinnade individer i de olika aktivistgrupperna och att viljan av att ta del av den gemenskapen låg till grund för deras beslut att gå med i gruppen.

“För man blir inte engagerad om inte omgivningen är det. Speciellt i den här åldern, för då vill man inte vara själv.”

- Ungdomsaktivist D

När frågan ställs om introduktionen till Amnesty hade kunnat utspela sig på ett mer digitalt plan var de överens om att det inte hade givit samma resultat. Enligt analysen av datainsamlingen är känslan av gemenskap och samhörighet svår att återspegla online.

“Det som jag gjorde att jag stannade och blev så aktiv i ettan var just stämningen. Ja, att vi träffas och fikar och pratar, alltså pratar om annat också. Den stämningen liksom, den hade kanske inte funnits på samma sätt på internet [...]”

- Ungdomsaktivist H

Ytterligare ett exempel på betydelsen, men också svårigheten av att kombinera online och offline aktiviteter framkom av en respondent som nyligen startat en ungdomsgrupp på sin skola. Gruppen valde i ett tidigt skede att lägga stora satsningar på att mobilisera nya medlemmar genom sociala medier. Eleverna var snabba med att ansluta sig till den nya gruppen online, men detta var något som dessvärre inte återspeglades under mötena offline.

“Jag startade en Facebookgrupp också. Men ett misstag jag gjorde var att jag ville ha så många medlemmar så fort som möjligt. Jag fick ju många fort på kampanjen men sedan droppa många av direkt och tappade intresset. Det är bättre att man har ett få i gruppen som man vet är intresserade och ser till att hålla dem engagerade.”

- Ungdomsaktivist A

Samtliga respondenter delgav att de blev medlemmar under deras första år på gymnasiet. En möjlig förklaring till detta är att de kommit in i en ny miljö där de saknar en roll och snabbt vill finna en gemenskap, vilket medfört att de varit mer mottagliga för att söka sig till en ny grupp. Då denna situation till stor del kännetecknar de första veckorna för nya studenter kan det underlätta att söka sig in i grupperna trots de upplevda svårigheterna.

“Att det är svårt för nya att ta sig in, för hur ska jag hitta min plats i en ny grupp där alla redan känner varandra, sådär.

- Ungdomsaktivist F

De flesta av ungdomsaktivisterna i studien var inte betalande medlemmar utan ansåg sig istället betala genom sitt engagemang. Tid identifierades som den största kostnaden för att engagera sig. När Gymnasieläraren tillfrågades om hans åsikt kring ungdomars engagemang idag ansåg han att det hade minskat.

“[...] Jag tyckte att det var mindre engagemang. Vi såg en tydlig trend på att.. dels tittade vi på hur statistiken såg ut med ungdomsförbunden och så vidare. Vi kände att nej dom vill inte gärna engagera sig för det tar tid av deras fritid. Så då kom vi på att det kanske inte är.. det kanske är själva tiden som är fel. Om vi lägger det på skoltid så kanske dom kommer engagera sig.”

- Gymnasieläraren

De flesta ungdomsgrupperna utspelar sig i en skolkontext idag, vilket till viss del möjliggör engagemang under skoltid. Samtidigt konkurrerar det fortfarande med undervisning och andra aktiviteter, där aktivismen sällan kommer i första hand. Bristen på tid hos ungdomar är ett återkommande tema i analysen.

“Alla känner inte att de har tid, jag känner själv att jag inte riktigt har tid riktigt för allt man vill göra. Jag låter vem som helst gå med, så nu är det många som är med på gruppen [syftar på Facebookgruppen] men aldrig varit med på ett möte.”

- Ungdomsaktivist A

Bristen på tid identifierades som ett av de största problemen för ungdomsgrupper och sociala rörelser vid försök att mobilisera just unga aktivister. Respondenterna betonade upprepade gånger vikten av att finna det roligt att engagera sig för att det skall vara värt den uppoffring av tid som krävs. De menar även att det är av stor betydelse att kunna återspegla detta utåt vid rekrytering av nya medlemmar.

Ungdomsaktivist B: *“Det ska vara kul!”*

Ungdomsaktivist C: *“Ja, det ska vara en kul grej och inte något som typ stressar en.”*

Ungdomsaktivist B: *“Ja som typ: Shit va jobbigt. Nu måste vi ha möten.. Då kommer det bara ta bort det roliga.”*

Ytterligare en dimension var betydelsen av att fördjupa de unga aktivisternas intresse genom att erbjuda en ökad kunskap i människorättsfrågor. Detta genom organisationens starka kopplingar mellan verkliga case och de människorättsfrågor som drivs. Följande sattes i kontrast till den mer abstrakta och historiska utbildningen av människorättsfrågor i skolan vilket kan påvisas genom följande citat:

“Det blir på riktigt! Det är ganska abstrakt att: “Det var en gång en kvinna i ... Och man tänker: Ah, shit. vad synd om henne!... 1800-talet.. [Himlar med ögonen].”

- Ungdomsaktivist B

När de unga aktivisterna tillfrågades vad de ansåg att deras medlemskap i organisationen hade givit dem svarade samtliga att de främst utvunnit ny kunskap. En kunskap som de menar att de inte hade lyckats införskaffa på egen hand.

4.4 Identitet och samhörighet

Tidigare forskning betonar kollektiv identitet som en vital del för en social rörelse och grupper mobilisering. I likhet med tidigare studier visade vår data på betydelsen av individualisering, snarare än kollektiv identitet. De unga aktivister som deltog i studien uttryckte detta genom att peka på betydelsen att ha ”egna åsikter”, med betoning på att de ansågs sig vara egna individer. Detta kan illustreras genom följande citat:

“Vi är ändå egna individer som har våra åsikter. Så jag känner inte att jag delar Amnestys åsikter eller att jag stöttar deras åsikter. Jag känner mer att jag har mina egna åsikter och de passar in. Vissa kanske inte passar in men då står jag ändå upp för mina egna åsikter. [...] Om jag delar någonting så är det från vad jag tycker själv.”

- Ungdomsaktivist C

"[...] jag är också lite anti just mot att sätta lappar på sig själv och säga "Jag är det här" när man snarare är en egen individ med blandade åsikter och man behöver inte alls stå upp för allt inom en ideologi eller allt inom en organisation".

- Ungdomsaktivist G

"Målet är ju inte att "Nu ska vi bli Amnesty!" utan alla aktivister i Sverige skapar Amnesty Sverige. Så vi är ju ändå en del av det, men alla är ju ändå sin egen aktivist på ett sätt. [...] Fast det har ju blivit Amnesty för det har vart det som vart mest lättillgängligt för mig, så det har ju bara blivit så."

- Ungdomsaktivist B

De unga aktivisterna påvisade en begränsad kollektiv identitet gentemot organisationen i den bemärkelse att de såg sin grupp som något självständigt från organisationen. Däremot identifierades en stark känsla av samhörighet till ungdomsgruppen hos de flesta deltagarna. Samtidigt var de tydliga med att särskilja den egna gruppen från organisationen. Ett exempel på detta visade sig bland annat under gruppintervjun där samtliga deltagare valde att uttrycka sig i termer av "vi" kontra "dem" när de refererade till organisationen:

"Jag antar att jag refererar till dem i tredje person för att jag inte känner att VI är dem. [...] Jag tycker inte att någon är dem. Jag tycker att det är en del av varje aktivist som skapar det hela stora."

- Ungdomsaktivist B.

När detta resultat återrapporterades till gruppens mentor spekulerar han kring potentiella förklaringar till fenomenet.

"Jag tror det är ganska vanligt i den unga generationens sätt att det blir liksom mindre identitet, antingen mindre grupper eller så i någon form av egen identitet. Den stora gruppen Amnesty eller sånt är någonting som är stort, kanske till och med lite skrämmande också. Det är liksom den stora Amnesty. [...] Sen tror jag inte .. jag tror att dom känner en egen gruppidentitet snarare än stora Amnesty-identiteten."

- Gymnasieläraren

De unga aktivisterna redogör att den övergripande kommunikationen från organisationen sker digitalt, främst via Facebook. Respondenterna medgav att de sällan deltog i ungdomsaktiviteter som organisationen arrangerar utanför den egna gruppen. Detta kan enligt det teoretiska bakgrunden vara en förklaring till att de uttryckte en begränsad upplevd kollektiv identitet gentemot organisationen. Personliga interaktioner ses som en förutsättning för konstruktionen av kollektiv identitet, i avsaknad av sådan interaktion omöjliggörs helt enkelt kollektiv identitet.

Endast en av respondenterna gav några indikationer om en kollektiv identitet gentemot huvudorganisationen. Detta var en aktivist som var medlem i en ungdomsgrupp som ej var bunden till en gymnasieskola. Respondenten i fråga deltog även aktivt på olika typer av träffar som arrangerades av Amnesty. I citatet nedan illustrerar just denna respondent problematiken med skolanslutna ungdomsgrupper.

"[...] Där blir det att gruppen består av en klass i stort sätt och när man då lämnar klassen då lämnar man också Amnesty. Så jag tror att det är det att, ja men man skapar den kontakten och så ger hela gymnasiegången ut och sen blir det inget mer med det. Så det tror jag, det väl det viktiga med satsa mer på det här att låta ungdomar träffas som vi har regionala ungdomsträffar här i Göteborg. Som fler. Det skulle vara jättekul om fler kom på. Då tror jag att man skulle bygga upp den.. asså grupp känslan och relatera den till Amnesty som helhet och inte bara Amnesty på skolan med kompisarna..."

- Ungdomsaktivist F

Det är även viktigt att lyfta fram Amnestys relation till ungdomsgrupperna. På flera sätt tycktes ungdomsgrupperna vara väldigt fria i deras mobiliseringsarbete. Amnesty tillhandahåller all nödvändig information inför kampanjer/aktioner samt ger förslag på hur de kan arbeta, men kommer inte med några direkta direktiv för hur de i själva verket ska agera. Denna frihet understödjer gruppernas egna identitetsskapande då det ger dem fria tyglar att använda sig av de uttrycksverktyg som bäst reflekterar dem som grupp.

" [...] Jag tycker dom är jättebra på att hjälpa oss i vår aktivism om inte vi har idéer, men också ge oss frihet att göra vad vi vill så länge det inte går emot vad dom tycker. Vi brukar typ lägga vår egna twist på det dom ger som förslag [...]. Men jag tycker att deras sätt att sprida information till oss genom sociala medier är väldigt effektivt, för annars hade det tagit mycket mera ork och tid att få infon. Så hade det inte blivit lika kul och det är det som det ska vara. [...] Men man vet ju själv att man inte kommer göra någonting om det inte är roligt, så vi gör det kul för att vi ska göra det."

- Ungdomsaktivist B

Många av respondenterna lade ett stort värde i deras befintliga sätt att arbeta i relation till organisationen. Känslan av frihet kring deras arbetssätt vid olika kampanjer och möjligheten att engagera sig i flera olika typer av människorrättsfrågor, var något de kände skulle gå förlorat efter de lämnat skolgruppen. Några av respondenterna uttryckte även en oro kring det stora åldersglappet mellan ungdomsgrupperna och "de äldre" fokusgrupperna inom Amnesty. De unga aktivisterna särskiljer sig från organisationens övriga grupper och upplever inte att de har

tillräckligt mycket gemensamt med vuxengrupperna för att se det som en självklarhet att arbeta vidare i dem efter gymnasiet.

“Det enda som är lite tråkigt med hur Amnesty har byggt upp det är att när man går ut gymnasiet så kan man inte vara med ungdomsgrupper. [...] Och då är det ganska tråkiga grupper. För det är typ kvinnorrättsgrupp.. Alltså vi vill ju göra allt. Det är [refererar till vuxengrupperna] fokusgrupper!”

- Ungdomsaktivist B

Ett alternativ för ungdomsaktivisterna efter gymnasiet är att istället agera sig som fri aktivist, d.v.s. Att bedriva aktivism på egen hand utan att vara kopplad till en specifik grupp. Detta var dock ett alternativ som de flesta unga aktivister ställde sig väldigt negativt till. De menade att det hade varit svårt att upprätthålla sitt engagemang utan känslan av gemenskap och samhörighet.

“I gruppen så är det "kom vi ska göra det här tillsammans" och det är ändå roligt och så. Så har man möten, man sitter ändå och pratar. Fast när man är själv...Va fan...Nej!”

- Ungdomsaktivist B

Detta verkar vara ett problem som organisationen är medvetna om då gruppen Respondent F tillhör är ett försök att brygga denna klyftan mellan ungdomsgrupperna och vuxengrupperna. Gruppen är en ungdomsgrupp öppen för medlemmar upp till 26 och är inte knuten till ett gymnasium.

“För det är Amnestys stora problem när det gäller ungdomsaktivism, när man går ut gymnasiet då slutar man med Amnesty om man inte får någon direkt inkörsport. ”

- Ungdomsaktivist F

5. Diskussion/Implikationer

Syftet med studien var att undersöka hur unga aktivister använder sig av digitala medier som ett verktyg för mobilisering. Resultatet bygger på en iterativ process där en litteraturstudie kombinerats med intervjuer för att besvara frågeställningen.

Studien visar att ungdomsgrupperna till största del använder sig av digitala medier som ett samordningsverktyg, ett givet verktyg för informationsinhämtning och kommunikation, dels internt men även gentemot huvudorganisationen. De unga aktivisterna visade inga större tecken på att de använde sig av digitala medier för att bedriva någon form av organiserad, digital aktivism. Det enda exemplet på digitala repetoarer var delningen av digitala petitioner på sociala medier. De digitala medierna var i regel ett komplement till aktioner som utspelade sig offline. De använde sig ofta av sociala medier för att mobilisera deltagare under aktioner. Ungdomsgruppernas aktioner höll i regel en väldigt låg risknivå för de deltagande, vilket delvis kan bero på att deras verksamhet utspelar sig i en skolkontext.

I linje med Merceas (2011) studie finner vi bevis för att digitala medier kan användas som ett väl fungerande mobiliseringsverktyg för att samla deltagare inför aktioner med låg risknivå. Däremot är det svårt att få dessa deltagare att fortsätta inom organisationen som aktiva medlemmar. Detta framkom tydligt under en av intervjuerna där respondenten nyligen startat upp en ungdomsgrupp. Respondenten angav att de främst försökt mobilisera genom sociala medier och lyckats värva många följare och supportrar online. Däremot var engagemanget och antalet mötesdeltagare offline anmärkningsvärt låg. Denna svårighet bekräftas även av tidigare forskning, där forskare som bland annat Mercea (2011) och Diani (2000) menar att det är svårt att bygga en kollektiv identitet enbart online då det snarare fungerar som ett hjälpmedel för att stärka eller underhålla en befintlig identitet. Eftersom respondentens grupp var helt ny fanns det ingen ursprunglig identitet att falla tillbaka på. Med bakgrund av teorin (Mercea 2011; Diani 2000) skulle de istället fokuserat på att bygga upp en gemenskap och en gruppidentitet offline för att sedan använda sig av digitala medier för att nå ut till nya potentiella medlemmar online. Behovet av att introduceras till organisationen genom ett fysiskt möte var något som tydligt framkom under intervjuerna, då det ger ett starkare intryck och upphov till en känsla av gemenskap. Samtliga unga aktivister uttryckte att detta var något som hade varit svårt att ersätta med digitala medier.

Något som framkom tidigt i analysen var ungdomsaktivisternas svaga relation till huvudorganisationen. Detta var vid första anblick ett överaskande resultat då den föreliggande litteraturstudien hade indikerat att kollektiv identitet var ett givet fenomen bland individer som mobiliserar sig mot ett gemensamt mål (Polletta & Jasper 2001; Simon & Klanderman 2001). Under intervjuerna framkom det att ungdomsaktivisterna hade väldigt få fysiska träffar med huvudorganisationen eller andra grupper inom organisationen, vilket delvis ses som en

förutsättning för att skapa en kollektiv identitet. De angav att kommunikationen med kontakterna utanför gruppen mestadels skedde online, vilket ännu en gång går att koppla samman med svårigheterna att basera en kollektiv identitet på enbart digital kommunikation (Mercea 2011; Diani 2000). Resultatet styrker därmed behovet av att kombinera de digitala medierna med fysiska träffar, d.v.s. om den sociala rörelsens mål är att uppnå en kollektiv identitet. Däremot pekar resultatet på en stark kollektiv identitet inom ungdomsgrupperna i sig. Detta skulle kunna förklaras med Saunders (2008) teori, där han lyfter fram kollektiv identitet ur ett annat perspektiv och menar att en större abstrahering än den egna gruppen är för hög för skapandet av en kollektiv identitet. Enligt Saunders (2008) behöver därmed inte ungdomsgruppernas egna identitet gentemot huvudorganisationen tolkas som något negativt, istället menar han att dessa enskilda kollektiva identiteter agerar självstyrande men samverkande med organisationen och dess mål.

De unga aktivisterna avståndstagande mellan dem själva och organisationen kan även beskrivas som ett resultat av samhällets individualisering och dess påföljder. Detta är ett fenomen som enligt Bennett och Segerberg (2011) kännetecknas av människors ökade behov att se sig själv som en självständig individ, med egna åsikter och tankar, vilket dessutom kan leda till att individer inte vill kopplas samman med specifika rörelser. Bennett och Segerberg (2012) lyfter även fram en annan teori där de försöker utveckla och komplettera tidigare forskning kring mobilisering samt kopplingen mellan ett organisationsnätverk och dess medlemmar genom att refererar till *Connective Action*. I kontrast till det mer vedertagna begreppet *Collective Action* innefattar *Connective Action* handlingar utförda av en mer fristående grupp som själva ansvarar för hur de mobiliserar sig och bedriver sin aktivism, samtidigt som en organisation fortfarande kan ha en möjliggörande roll i deras aktivism. Enligt denna teori skulle ungdomarnas aktivism kunna baseras på uttryck av *connective actions* snarare än *collective actions*.

Resultatet visade att ungdomsgrupperna främst kommunicerar genom privata (stängda) Facebookgrupper. Enligt vår analys kan detta dels vara ett försök att hålla information och kommunikation internt inom gruppen, men det kan även vara ett försök att särskilja gruppen (s.k. In-group) och stänga ute allmänheten (s.k. out-groups) (Simon & Klandermans 2001). Detta kan i sin tur stärka gruppens känsla av gemenskap och på så vis bevara den kollektiva identiteten. Det kan däremot försvåra övergången till en annan grupp, såsom Amnestys vuxengrupper. Medlemmarnas starka relation till varandra i kombination till att gruppen kan påverka vilka som ska bjudas in eller accepteras till Facebookgruppen kan göra att det upplevs som allt för slutna, vilket gör det svårare för nya medlemmar att ta sig in. En annan konsekvens av att använda sig av digitala medier för internt bruk är den digitala klyftan (digital divide) som kan existera inom en grupp. Detta lyfts även fram som en potentiell risk inom tidigare forskning kring digitala medier (Pickerill 2003; Van Laer & Van Aelst 2010). Om sociala medier används som ett primärt verktyg för att kommunicera internt, kan de medlemmar som av någon anledning inte använder sig av samma plattform dels gå miste om information men även delar som ligger till grund för gruppens

samhörighet. En av respondenterna (med ansvar för en av ungdomsgrupperna) angav att de medlemmar som inte hade Facebook istället kontaktades genom ett separat mail, något som dessutom var svårt att komma ihåg enligt respondenten själv. Detta innebär att även om individen nås av relevant information via mail, så går den miste om diskussioner och interaktioner som i sin tur kan uppstå på de sociala plattformarna.

En av de svårigheter som Amnesty, liksom många andra sociala rörelser står inför, är hur de ska arbeta för att de unga aktivisterna ska stanna kvar inom organisationen. Vår studie visar att många har en stark koppling mellan ungdomsgruppen och deras skoltid. När de sedan lämnar skolan blir det därför även naturligt för dem att lämna organisationen, då engagemanget och samhörigheten förknippas med studietiden snarare än organisationen. De unga aktivisterna uttryckte en tydlig skepticism gentemot att fortsätta engagera sig i någon av vuxengrupperna efter gymnasiet. De unga aktivisterna presenterades ofta vuxengrupperna som oinspirerande (engagerade i endast en fråga) och enformiga i deras tillvägagångsätt och sakfrågor. De menade även på att det stora åldersgapet hade gjort det svårt för dem att känna tillhörighet till vuxengrupperna. Detta kan tolkas som att de unga aktivisterna föredrar ett bredare engagemang snarare än ett deltagande i vuxengrupper. En potentiell förklaring kring att respondenterna har svårt att förlika sig med en specifik fokusgrupp att engagera sig i kan vara att de själva ännu utvecklas som individer och ännu letar efter sin egna identitet vilket kräver att de får testa att engagera sig i ett bredare spektra av frågor.

Att lämna organisationen efter gymnasiet innebär inte nödvändigtvis att individen inte hittar tillbaka senare i livet och då väljer att engagera sig i en fokusgrupp. Men för att minska riskerna måste sociala rörelser arbeta med att ge ungdomar en naturlig övergång från skolgrupperna till aktivistgrupper som ligger närmre organisationens kärna och erbjuda dem grupper och metoder för engagemang som påminner om det de är vana vid.

6. Slutsats

Vår studie påvisar att unga aktivister som är engagerade i en social rörelse i huvudsak använder sig av digitala medier som ett samordningsverktyg i sitt mobiliseringsarbete. Med hjälp av digitala medier kan ungdomaktivisterna på ett effektivt sätt inhämta och sprida relevant information. De kan även kommunicera och planera med varandra utan att behöva basera det på enbart fysiska möten. Vi kunde däremot identifiera ett antal risker med att knyta allt för stor del av kommunikationen och gemenskapen till digitala medier. Dessa risker inkluderar, som exempelvis utanförskap för de som inte befinner sig på den tillämpade plattformen samt svårigheter att inledningsvis mobilisera nya medlemmar. Studien betonar vikten av de analoga aspekterna för en lyckad mobilisering samt för skapandet av en relation till huvudorganisationen. De mest långsiktiga och effektiva metoderna för mobilisering innehöll någon sorts personlig kommunikation (face-to-face).

Studien belyser även ungdomsaktivisternas behov av att ses som egna individer och kunna särskilja den egna gruppen från huvudorganisationen. Detta kan försvåra skapandet av en kollektiv identitet gentemot huvudorganisationen då ungdomsaktivisterna blir för trygga i rollen som in-groupmedlemmar i skolgruppen, vilket grundar sig i allt för digitala (och bristen på analoga) interaktioner mellan ungdomsaktivisterna och huvudorganisationen. Detta pekar på en problematik vad gäller sociala rörelsers förmåga att mobilisera unga aktivister vilket är viktigt för rörelsens överlevnad.

6.1 Studiens relevans och överförbarhet

Studiens relevans, vilket även framkommer i studiens inledning är att den kompletterar den bristande forskningen om hur just unga aktivister använder sig av digitala medier för att mobilisera sig och bedriva sin aktivism. Studien kan ge sociala rörelser en förståelse för de förutsättningarna som finns för en lyckad mobilisering av nya medlemmar men även en insikt i det arbete som kommer krävas för att hålla kvar dem och så småningom skola in dem i vuxengrupperna.

Studiens och det bakomliggande teoretiska bakgrundens tvärvetenskapliga natur innebär att studiens resultat går att tillämpa på andra typer av organisationer som har ungdomsgrupper. Resultatet kan även ligga som grund för fortsatt forskning inom flera tvärvetenskapliga ämnesområden såsom grupp psykologi, sociologi, samhällsvetenskap och informatik.

6.2 Studiens begränsningar och förslag till vidare forskning

På grund av studiens korta tidsomfång är den väldigt begränsat till ett specifikt fallstudieobjekt inom endast en region. Det hade därför varit av intresse att studera detta ur ett större (nationellt och internationellt) perspektiv. Det hade även varit intressant att lyfta fram detta ur fler perspektiv och få huvudorganisationens syn kring ämnet. Hur ser organisationens strategi ut? Hur vill man arbeta med digitala medier framöver och hur arbetar man för att få de unga aktivisterna att stanna kvar inom organisationen?

Vi ser även att det behövs mer kompletterande forskning och teorier kring kollektiv identitet i relation till digitala medier, där vi anser att befintligt forskning behandlar ämnet ur ett allt för traditionellt perspektiv, baserat på mer analoga verksamheter. Verkligheten ser annorlunda ut idag och tidigare teorier måste därför omprövas.

Referenslista

Amnesty (2015). "Vad är Amnesty?" <https://www.Amnesty.se/om-Amnesty/vad-ar-Amnesty/> [Hämtad 2016-03-10]

Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). "The Logic of Connective Action: The Personalization of Contentious Politics", *Information, Communication & Society*, 15 (5), pp. 739-768

Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2011). "Digital Media and the Personalization of Collective Action: Social Technology and the Organization of Protests Against the Global Economic Crisis," *Information, Communication & Society*, 14(6), pp. 770-799.

Charmaz, K. (2008). "Grounded Theory as an Emergent Method." In S. N. Hesse-Biber & P. Leavy (Eds), *Handbook of Emergent Methods* (pp. 155-172). New York: The Guilford Press.

Diani, M. (2000). "Social movement networks virtual and real." *Information, Communication and Society* 3(3), pp. 386-401.

Flanagin, A. J., Hocevar, K. P., & Samahito, S. N. (2013). "Connecting with the user-generated Web: how group identification impacts online information sharing and evaluation." *Information, Communication, & Society*, 17, pp. 683-694.

Hara, N. & Estrada, Z. (2005). "Analyzing the mobilization of grassroots activities via the Internet: A case study." *Journal of Information Science*, 31(6), pp. 503-514.

Jasper, M. J. & McGarry, A. (2015). "Introduction: The Identity Dilemma, Social Movements, and Contested Identity." Philadelphia, PA: *Temple University Press*.

Available at: http://www.temple.edu/tempres/chapters_1800/2364_ch1.pdf

Joyce, M. (2010). "Digital Activism Decoded: The New Mechanics of Change." *Central European University Press*; First edition.

Available at: <http://sec.cs.ucl.ac.uk/users/smurdoch/papers/digiact10all.pdf>

Klein, H. & Myers, M. (1999). "A Set of Principles for Conducting and Evaluating Interpretive Field Studies in Information Systems." *MIS Quarterly*, 23(1), pp. 67-94.

Lee, F. L .F. (2015). "Internet, citizen self-mobilisation, and social movement organisations in environmental collective action campaigns: two Hong Kong cases." *Environmental Politics*, 24(2), pp. 308-325.

Lupia, A. & Sin, G. (2003). "Which public good are endangered?: How evolving communication technologies affect 'The logic of collective action'." *Public Choice*, 117, pp. 315-331.

Neumayer, C. & Raffl, C. (2008). "Facebook for Global Protest: The Potential and Limits of Social Software for Grassroots Activism. Anti-FARC." In *Proceedings of the 5th Prato Community Informatics Conference: ICTs for Social Inclusion: What is the Reality?* Monash Centre, Prato, Italy 27-30 October 2008, pp. 1-14.

Norris, P. (2003). "Young people & political activism: From the politics of loyalties to the politics of choice?" Rapport voor het Council of Europe Symposium: "Young people and democratic institutions: From disillusionment to participation," November. *Straatsburg, Germany*.

Mercea, D. (2011). "Digital Prefigurative Participation: The Entwinement of Online Communication and Offline Participation in Protest Events." *New Media & Society*, 14(1), pp. 153-169.

Patel, R. & Davidson, B. (2011). "Forskningsmetodikens grunder." *Lund: Studentlitteratur AB*. Upplaga 4.

Penney, J. & Dadas, C. (2014). "(Re) Tweeting in the service of protest: Digital composition and circulation in the Occupy Wall Street movement." *New Media & Society*, 16(1), pp. 74-90.

Pickerill, J. (2003). *Cyberprotest: Environmental Activism Online*. Manchester: Manchester University Press. Available at: <http://www.jennypickerill.info/Cyberprotestbook.pdf>

Polletta, M. & Jasper, J.M. (2001). "Collective Identity and Social Movements." *Annual Review of Sociology*, 27, pp. 283-305.

Saunders, C. (2008). "Double-edged swords? Collective Identity and Solidarity in the Environment Movement." *British Journal of Sociology*, 59(2), pp. 227-53.

Sharp, H., Rogers, Y. & Preece, J. (2011). "Interaction Design: Beyond human-- computer interaction." *West Sussex: John Wiley & Sons Ltd*

Simon, B. & Klanderman, B. (2001). "Politicized Collective Identity: A Social Psychological Analysis." *American Psychologist*, 56(4), pp. 319-331.

Tufekci, Z. & Wilson, C. (2012). "Social Media and the Decision to Participate in Political Protest:

Observations From Tahrir Square." *Journal of Communication*, 62, pp. 636-379.

Van Laer, J. & Van Aelst, P. (2010). "Internet and social movement action repertoires: Opportunities and limitations." *Information, Communication & Society*, 13(8), pp. 1146-1171

Vegh, S. (2003). "Classifying forms of online activism: The Case of Cyberprotests against the World Bank." In M. McCaughey & M.D. Ayers (eds.), *Cyberactivism: Online activism in theory and practice*, pp. 71-96. *New York and London: Routledge*.

Walsham, G. (1995). "Interpretive case studies in IS research: nature and method." *European Journal of information systems*, 4(2), pp. 74-81.

Walsham, G. (2006). "Doing interpretive research." *European Journal of Information Systems*, 15(3), pp. 320-330

Zhang, W. (2013). "Redefining youth activism through digital technology in Singapore." *the International Communication Gazette*, 75(3), pp. 252-270.

Zheng, Y. & Yu, A. (2016). "Affordances of social media in collective action: the case of Free Lunch for Children in China." *Information Systems Journal*, 26(3), pp. 289-313

Bilaga 1- Intervjukontrakt

Intervjukontrakt

Jag _____, godkänner att bli intervjuad i syfte av

datainsamling till projektet _____ av Stefan Yannelli San Roman och Nathalie Fransson från Göteborgs Universitet.

Jag intygar att jag blivit informerad om hanteringen av de uppgifter som samlas in för detta projekt och att mitt deltagande i projektet förblir anonymt. Jag intygar även att jag har fått tillfredsställande svar eventuella funderingar angående hur resultatet av intervjun kommer att användas, presenteras samt att jag medveten om att jag är fri att dra tillbaka mitt samtycke och avbryta mitt deltagande i projekt på mina egna villkor innan uppsatsen publicerats.

Jag godkänner att intervjun spelas in för att kunna transkriberas.

Jag förstår att intervjun och relaterat material kommer att i den mån det är möjligt hållas helt anonym men att en anonymiserad transkriberingen av intervjun kan komma att presenteras i sin helhet under opposition och examinering men kommer att raderas i sin helhet efter genomförd opposition och uppsatsen godkänts.

Jag godkänner att informationen genererad från intervjun får användas på det vis som av författarna bäst anses gynna studien.

Jag godkänner att resultaten av denna studie kan komma att publiceras.

Signatur

Datum

Bilaga 2 - Intervjuguide

Medlemskap

- Hur länge har du varit medlem i AI?
- Vad fick dig att bli medlem i AI?
- Har du någon specifik roll i AI?
- Vad upplever du att du får ut av ditt medlemskap?
- Har du fått någon annan att bli medlem i AI och i så fall hur?
- Är du medlem i någon annan organisation?
 - Vilken? Och hur aktiv är du?

Aktivism

- Vad innebär aktivism för dig? (*Vad innebär det att vara en aktiv medlem?*)
- Deltar du aktivt i olika aktioner?
 - Kan du beskriva processen för en aktion? (ex. planering, utförande etc.)
- Hur mycket utspelar sig online resp. offline?

Identitet

- Hur stor påverkan anser du att du som individ har inom Amnesty?. (Vilka som representerar dig osv.)
- Känner du ett ansvar i att vara medlem hos Amnesty? (Dvs. hur du yttrar dig privat)
- Har du upplevt frågor där du inte är inte linje med Amnesty och hur hanterar du det?

Digitala medier

- Använder du dig av Sociala medier för ditt arbete inom AI, i så fall hur?
- Delar du Amnestys innehåll på dina privata konton?
 - Delar du saker från andra organisationer?
- Delar du aktiviteter och saker ni gör inom AI på dina privata konton?
- Hur ofta är du inne på AI hemsida?
- Pratar du privat med dina vänner om ditt arbete inom AI?
- Finns det något du hade valt att göra annorlunda/utveckla i det digitala arbetet (sociala medier / hemsidan) mot vad som görs idag.